

Eesti- keha- kate3

*parimad tööd
2024/2025*

2024/2025

Aastateema „Rahvarõivas ruudus“ raames toimus konkurss „Eesti-keha-kate3“, mille eesmärk oli kasutada eesti rahvuslikku käsitööpärandit inspiratsiooniallikana tänapäeva rõivadisainis ja uusloominguks.

Veebikataloog koondab konkursi parimaid töid, mida esitleti ka 2025. aasta 14. oktoobrist 3. novembrini näitusel Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis.

Aastateemat, konkursi ja näitust korraldasid Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Rahvarõivas ja MTÜ Käsitöömaailm.

Keeletoimetaja: Hille Saluäär

Fotograaf: Sandra Urvak

Täname Hopneri maja ruumide kasutuse eest ning meie modelle: Nele Talussaar, Liina Veskimägi-Iliste, Susi Kübarsepp ja Eliise Klaos.

Kujundaja: Kadi Pajupuu

Toetaja: Eesti Kultuurkapital

I preemia

Võttis kulla armastada

*Meie koplis kolmi põõsast:
üks oli sinine põõsas,
teine oli punane põõsas
kolmas kullakarvaline.*

*Sinikirja linnukene –
Hakkas ta kulda armastama,
Kulla karva kaitsema,
Hoidis kulla kuldse'esta
Kulla karva kalliasta*

Katkend loomislaulust „Sinikirja linnukene“ (Hanila kihelkond, kogutud 1925)

Kleidist ja korsetist koosnev komplekt ühendab eelmise sajandivahetuse linna- ja rahvariide elemente ning rekontekstualiseerib need nüüdisaegsesse *cottagecore*'i stiili. Samuti oli inspiratsiooniks korsettide taastulek rahvusvahelises popkultuuris ja kõrgmoekollektsioonides.

Korsett on ömmeldud 20. sajandi alguse stiilis, selle algne lõige on pärit 1906. aasta moeajakirjast. Kasutatud materjalid on siid, puuvill ja lina, korsetiluudeks on pilliroog, esikinnis ja öösid on metallist. Korsetti kaunistavad ruumilises kuldtkandis oksad ja villases madalpistes tikitud linnud, ülaäärt ehib vaselistemotiivist inspireeritud kuldtkand.

Korsetil lendavad suitsupääsukesed, ööbikud, metsvindid, peoleod ja siidisabad, sest nende kohta on vanarahval palju head öelda olnud, ühtlasi on need linnud osavad lauljad. Mõnel linnul on üle traadi tikitud ruumilised tiivad ja sabad. Korseti tikand põhineb eesti rahva loomislauludel, kus kuldpöösas pesitsev lind on levinud motiiv.

Linane aluskleit on inspireeritud eesti naistesärkidest ning sellel on särkidele omased laiad varrukad ja rohkelt kurrutusi. Värvlid ja krae on kaunistatud linase heegelpitsi, litrite, püvisilm- ja pilutikandiga. Puusal paiknevad kurrutused polsterdavad korseti all kandja keha ja loovad illusiooni dramaatilisest liivakellafiguurist.

(Inspiratsiooni)allikad
Elle Kuigo. Eesti särkide lõikest XIX sajandil ja XX sajandi algul.
Etnograafiamuuseumi aastaraamat, 1968, lk 256–288
ERM A 628:181 heegelpits
ERM 12500 särk, naiste
ERM 18490 spiraal, särki rinnaesise
La Mode Illustrée, 1906 N10 Corset Nouveau
Mart Mäger. Linnud rahva keeles ja meeles. Tallinn: Eesti Raamat, 1969
Maison Margiela Artisanal, 2024. aasta kollektsioon

Autor:

Helene Skovgaard

Olen omandanud tekstiilkäsitöölise kutse Räpina Aianduskoolis. Minu töid iseloomustavad lopsakad loodusest inspireeritud tikandid ja fantaasierikkad disainid, milles segunevad erinevad käsitöotehnikad. Minu käsitöös on mõjutusi ajaloolisest moest ja vanadest tehnikatest

– sealt ka minu korsetivaimustus. Oma töös kasutan ainult looduslikke ja ümbertöödeldavaid materjale. Alates 2024. aastast olen jaganud erinevates sotsiaalmeediakanalites oma käsitööd kasvavale rahvusvahelisele jälgijaskonnale.

*Võttis kulla
armastada*

I preemia

Roheline kleidike, lühike veidike ...

Pronksspiraalid olid Läänemere ümbruse maades kasutusel nii ehetes kui ka rõivakaunistusena esimese aastatuhande teisel poolel. Kõladega kudumine on vanimaid vöökudumise tehnikaid Eestis. Punast lõnga kasutati vanasti rõivaste servades ja äärtes kaitsemaagilisel eesmärgil, et kuri sisse ei tuleks.

Kleidi kaunistamisel olen ajas tagasi läinud sooviga tuua vana oskus tänasesse päeva.

Roheline kleidike, lühike veidike ...

Autor:

Anu Vihur

Minu emapoolsed juured pärinevad
Mulgimaalt ja isapoolsed Setumaalt.
Erinevad käsitöövaldkonnad ja kunst on
minuni jõudnud aegade jooksul vaikselt ja
iseenesest.

*Roheline
kleidike,
lühike veidike ...*

II preemia
Ulve Kangro eripreemia

Samblaline

Samblarohelises kootud pitsist varrukatega kleidis kohtuvad õrn Haapsalu pits, rahvarõivapluuside ja -käiste tegumood ning moodne minimalism. Puhvis kolmveerandpikkuses pitsvarrukad on kootud peenvillasest lõngast. Triibuline muster pärineb Haapsalu pitsimeistri Helga Rüütli mustrivaramust ning seostub meie rahvarõivaste triibuseelikutega. Kaelahte või sõle asemel kaunistab kleidi rinnaesist sama mustriga kootud ruuduke. Kandmismugavust ja luksust lisab kleidile siidine viskoosvooder. „Samblaline“ on kleit, mis oma maheda rohelise tooni ja minimalistliku A-lõikelise tegumoega on multifunktsionaalne ning sobib kandmiseks nii pidulikel kui ka vähem pidulikel puhkudel. Tegemist on tänapäevase ja naiselikult õrna riideesemega, milles on aimata etnograafilist hõngu.

Autor:

Merli Taukar

Elan Otepääl ja tegelen erinevates pitsitehnikas esemete valmistamisega. Käsitööhariduse omandasin Räpina Aianduskoolis, kus läbisin 4. ja 5. taseme kutseõppe tekstiilkäsitöö erialal, spetsialiseerudes 5. tasemel pitsitehnikatele. Mul on oma käsitööettevõtte Ehe Pits, mille nime alt valmistan niplispitsist ehteid ja pitsidega kaunistatud rõivaid. 2025. aasta augustis toimus Eesti Käsitöö Maja galeriis minu esimene isikunäitus „Lehed pitsis“. Pitsitehnikatest on üks minu lemmikuid Haapsalu pits ning olen saavutanud Haapsalu pitsipäeva kudumisvõistlusel esimese koha.

Samblaline

II preemia

Amulettvest

Mõnikord algab uus hooaeg hoopis looduses, mitte töökojas, kus tuttavad materjalid leiavad ootamatu elu. Nii valmiski käsitsi loodud vest – täis eriilmelisi tekstuure ja tähendusi.

Kangas sai loodud märgviltimise tehnikas, aluseks meriinovill, *tussah*-siid, omakäeliselt värvitud Margilani siid ja viskooskiud. Kõige erilisem on aga selle faktuur, mis valmis väikestest naturaalse kašmiiri tükkidest – mantli õmblemisest üle jäänud killukestest. Seda väärtusliku materjali ei visatud minema: seda tükeldati, leotati, valmistati ette ning põimiti uude kangasse, andes talle teise elu. Nii tekkis kodune miniatuurne taaskasutusprojekt – näide sellest, kuidas hoolimine ja armastus looduslike kiudude vastu loob midagi täiesti uut.

Kanga pahemale poolele lamineeriti siid, et pind oleks naha vastas pehme ja mugav ning et vesti oleks hea kanda ka pintsaku või jaki peal hõõrdumiseta. Kõigepealt sündis kangas ja alles seejärel otsus, mis esemeks see peaks saama. Soov kasutada tervet kangast korraga, jääkideta, viis mõtteni – lendlev, aktsendina mõjuv ja universaalne vest.

Amulettvest

Vill annab sooja, siid helgib sügise viimastes päikesekiirtes ning sügavsinine toon meenutab merd ja selle rahulikke laineid. Vesti saab kanda mitmeti: iseseisva aktsendina või kihilise rõivastuse osana. See sobib nii pintsaku, sviitri või jaki peale kui ka mantli, trentši või keebi alla. Ese kohandub kandja kehaga ja elab koos kandjaga, ta on ajatu, sobib igale vanusele ja suurusele.

See kangas ja vest loodi tütrele. Võib kindel olla – kuhu iganes ta ei läheks, teda saadavad alati soojus ja kodune hubasus.

Autor:

Elena Chirkova

Mul on viltimiskogemust kuus aastat. Minu varasemasse loomingusse kuuluvad Woolenky vildist saapad ja vilditud *chaperon* B.MOR STUDIO peredisainikojas.

III preemia

Ruhnu naine 2, 3

Ruhnu naiste oskus keerulised mustrid pidupäevasteks kudumiteks kududa on inspireerinud ka mind looma minikollektsiooni „Ruhnu naised“. Olen käinud Ruhnu saarel ja tajunud seda erilist õhustikku, mis nüüd aastaid hiljem on tänu Anu Pingi raamatule „Ruhnu. Kirjad kudujate saarelt“ ja ERMis toimunud näitusele „Ruhnu roosid – Runö rosor“ andnud võimaluse avastada erilist ja rikkalikku kudumiskunsti. Minu soov oli leida lahendused, kuidas käsikudumistehnikad – Ruhnu roos ehk roso ehk kaheksakand – ja lõikeskeemid masinal kudumiks disainida.

Ruhnu roosi mustri kudumiseks on kasutatud kahest villasegust toon toonis lõnga, et saavutada reljeefne mustripind. Lõikeskeem ja varrukasuukirjad on pärit raamatust „Ruhnu. Kirjad kudujate saarelt“. Seeliku õmblemiseks on kasutatud kolme erinevat hallides toonides villasegukangast ehk kangarulli jääke, et saada omaaegsele seelikule sarnast tulemust. Seeliku esiosal on masintikandi valged tikkeread. Seeliku on õmmelnud Ulvi Kangru.

Foto: Vilve Unt

Ruhnu naine^{2, 3}

Autor:

Vilve Unt

Olen Eesti Riikliku Kunstiinstituudi diplomiga moekunstnik aastast 1979. Olen töötanud Tallinna Moemajas, olnud moeõppejõud Eesti Kunstiakadeemias 30 aastat. Olen kavandanud etnograafiateemalisi moekolleksioone aastast 2009. Olen konkureerinud OmaMoe konkurssidel ja osutunud valituks aastast 2019. Olen esinenud moefotode ja moekolleksioonidega etnoteemalistel näitustel nii Eestis kui ka välismaal.

OÜ Kodukäsitöö eripreemia

Kärbes

Magistritöös saarte sitsijakke uurides ning hiljem samal teemal raamatut koostades said sitsijakid mulle erakordselt armsaks. Igal Eesti saarel olid jakid omanäolised, igal oma nägu ja tegu. Sitsijakid on imeline inspiratsiooniallikas – kui palju värve, mustreid ja erinevaid kaunistusvõtteid! Eriti hakkas mind paeluma Muhu jakkide geomeetriline masintikand.

Sellele konkursile esitatud kleit ongi inspireeritud Muhu rikkalike kaunistustega *suijäkist*. „Tõlkisin“ masintikandi „keelde“ ühe armastatuima ornamendi – klassikalise Muhu kärbse. Üksteist kärbest püüavad pilku laial roosal kaunistusribal, mis Muhule omaselt on omakorda kaunistatud värviliste vingupaeltega.

Õmblesin kärbsekleidi pikale ja julgele naisele, kes ei karda pilke, mida tikitud hiidkärbsed kahtlemata püüavad. Rahvuslik kleit on kehasõbralik ja loodud kestma – see on õmmeldud naturaalsest linasest ja puuvillasest kangast. Värvid ja mustrid rõhutavad uhkusega oma Muhu päritolu.

Kärbes

Autor:

Aivi Tamm

Olen käsitöömeister ja -koolitaja. Olen lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna ning Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli tekstiilkäsitöö eriala. Olen Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kultuuripärandi loovrakenduste magister. Oma magistritöös uurisin puuvillaseid jakke rahvarõivaste kandmise traditsioonis Lääne-Eestis ja saartel 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi esimesel poolel.

Mind köidavad käsitöötehnikate õpetamine ning pärandiga seotud teemade tänapäevane käsitlemine. Olen raamatu „Saarte sitsijakid“ autor ning Eesti meister pükste paikamises.

Ulve Kangro eripreemia

OÜ Kodukäsitöö eripreemia

Põhja-Eesti lilltikandi ainetel nunotehnikas vilditud jakk

See unikaalne käsitööjakk on inspireeritud Eesti Rahva Muuseumi (ERM) püsiekspositsioonis olevast sõduritegist (ERM A 878:1), mille sõnum kõnetas loojat sügavalt. Nagu tekk, mis on kaunistatud Põhja-Eesti rahvariiete lopsakate lillkirjamotiividega, jutustab ka see jakk loo ajatust rahvusromantismist ja uhkusest olla eestlane.

Jakk on valminud nunotehnikas, kus käsitsi kokku vilditud meriinovill ja siid loovad elegantse ja harmoonilise terviku. Kaasaegne disain on põimitud Eesti tekstiilipärandiga, kasutades stiliseeritud lillkirjamotiive nii aplikatsioonitandina kui ka võrguliste tikitud pindadena.

Sirgjooneline lihtne lõige muudab jaki hõlpsasti kombineeritavaks ning sobitub ideaalselt nii igapäevaste kui ka pidulike hetkedega. See on loodud naisele, kes hindab kvaliteeti, ilu ja iseennast, pakkudes luksust ja väarikust igasse hetke. See on rohkem kui lihtsalt rõivaese – see on lugu laulupidude vaimust, esivanemate pärandist ja ajatust elegantsist.

Põhja-Eesti lilltikandi ainetel nunotehnikas vilditud jakk

Autor:

Mari-Liis Kõlli

Käsitöö on olnud minu kaaslane nii lapsepõlves kui ka teadlikuma loometee alguses. Õppisin tekstiilikäsitööd Räpina Aianduskoolis, kus sain oma käsitöötehnikatele tugeva vundamendi ja palju inspiratsiooni. Mind paeluvad erinevad tehnikad, värvid ja materjalid – iga uus töö on justkui väike seiklus. Armastan luua asju, milles on tükike minu isiklikku lugu ja soojust. Täna olen valmis jagama oma loomingut laiemalt ja vaatama, kuhu see teekond mind edasi viib.

OÜ Kodukäsitöö eripreemia

TRIIBULINE

Valge tepitud mantel, millel on triibukangast lisadetailid, äärised.

Autor:

Ene Pars

Olen tekstiilikunstnik. Õmblen lapitehnikas disainvaipu ja -tekke, milles kasutan põnevaid kangamustreid, etnograafilisi värvitriipe ja kujundeid.

Töötan Tallinna vanalinnas Katariina gildis 1995. aastast. 1990. aastast olen Eesti Lapitöö Seltsi juhatusega kureerinud igaaastaseid seltsi kokkusaamisi ja näitusi Eesti eri paikades.

Soovin, et vaataja saaks minu töödest häid emotsioone ja värvirõõmu ning et Eesti pärimustekstiil elaks edasi tänapäeval.

**Ajakirja Käsitöö eripreemia
huvitava taaskasutuse eest**

Inglitiibadega mantel

Käsitöö on emaliini pidi meie peres alati au sees olnud. Minu ema ja tädi olid suured käsitöötegijad – tädi Vilma Pääsuke oskas imeliselt joonistada, tikkida ja erinevat käsitööd teha. Siiani on alles kunstiõpetuse vihikud, kus tema anne välja paistab. Õnneks jäid tulekahjust alles ka aidas hoitud käsitööd – kootud, tikitud ja heegeldatud esemeid, mis kõik kannavad endas mälestusi ja oskuste pärandit.

Nende hulgas oli ka üks koiaukudega villane heegeldatud rätt, mida ma ei raatsinud ära visata, vaid hoidsin alles, oodates õiget aega. Mõni aasta tagasi ostsin parklamüügilt ühe erilise mantli. See oli küll pisut väike, kuid tundus kohe kuidagi väga minu oma.

Kui nägin pärandit väärtustava konkursi kuulutust, mõistsin, et nüüd on aeg need kaks mõtet – perekonna käsitöörelikvia ja see mantel – kokku panna. Aega oli vaid kuu, kuid otsustasin proovida. Läksin Lilleküla Ringmajanduskeskusesse, kus Kersti Pilovi juhendamisel ja abiga sai minu idee teoks.

Mantli seljale lisasin villase räti pitsilised ääred, mis katsid lisatükkide õmbluskohad. Kui need juba külge olid õmmeldud, nägin kujundit – tiivad, justkui inglitiivad, mis olid seljale kasvanud. Nii saigi see mantel nimeks „Inglitiibadega mantel“. Need tiivad meenutavad mulle mu tädi, kes noorena lahkus pilvepiirile – tema heegeldatud rätt on nüüd kui inglitiibade kaitse, mis elab edasi minu loomingus.

Mantli esiküljele jäänud pitsi jätkukoht oleks võinud rikkuda kogu mulje, kuid tänu Kersti leitud lillekesele puhkes mantel hoopis õide. Nii nagu minu hüüdlause kõlab: „Defekt efektiks!“

Autor:

Piret Pääsuke

Minu kirg on käsitöö. Mind köidab kõige enam see, et saan väärtustada juba olemasolevat – muuta vana eset ja luua taas tähenduslikku uut.

Minu näitused:

2018 Rahvakunstiklubi Veerik näitus Lindakivi kultuurikeskuses – arhailise tikandiga mantel
2020 Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu näitus „Eesti oma pits“ – jõulukuulid ja pitsist jõulutulud
2023 Eesti Rahvakunstiklubi ja käsitööliidu näitus, Eve Mahhov, Kairi Orav – pikk vest
2025 Pirita Vabaajakeskuses näitus „Pirita rand 100“ – pitsist kott ja 7 min.kott
Sama näitus Keila Vabaajakeskuses.

Inglitiibadega mantel

Katre Arula eripreemia huvitava taaskasutuse eest

Proua Rääbise pintsak

Inspiratsiooniallikaks oli konkreetne inimene, kellega viis meid kokku huvi eesti vaimse kultuuripärandi vastu. Mina koostasın programmi eesti vaimolenditest ja „proua Rääbis“ otsis Rannapungerja paigavaimu. Nii meie teed ristusid.

Minu eesmärk on rõivastuse kaudu toetada selle kandjat kas kaitsemaagiliselt või siis luua pildikeelega taust kandja sõnumitele. Siinne töö valmis kolme aasta jooksul, aegamööda täienesid detailid tellija ja teostajaga käsikäes. Sama kaua kulus aega ka Eesti vaimse kultuuripärandi nimistu kandega – ideest kandeni.

Julgesin oma töödega kandideerima tulla ainult tänu proua Rääbisele – Pille Põllule, kelle sõnul illustreerivad minu tööd vanu pärimusi.

Proua Rääbis

2021. aastal tehti Eesti vaimse kultuuripärandi nimistusse kanne „Rääbise soolamine Rannapungerja külas“. Vaimse kultuuripärand on põlvest põlve edasi antud oskused, mis on elujõulised ka tänapäeval. Pille Põld on tutvustanud rääbisepärandit alates 2018. aastast. Täna on ta juba pigem

tuntud kui proua Rääbis ehk rääbise pärandikandja Rannapungerja külast Pärnaõue päranditalust. Koos oma perega ta tutvustab ja hoiab elus nii rääbise soolamise kui ka söömise traditsioone. Peres on neli põlvkonda. Rääbise soolamise oskusi on õpitud vanavanaema Tiiu käest. Noorim tutvustas end veel paar aastat tagasi nõnda: „Mina olen Noor Rääbis, olen viieaastane, käin lasteaias ja töotan Pärnaõuel.“

Proua Rääbise jutu järgi tekkis tal ühel päeval vajadus n-ö esinduskostüümi järele. Kapis oli pikalt uut aega oodanud tumesinine villane pintsak. Pille räägib: „Puhtjuhuslikult oli meie meeskonda sattunud Tudulinnast Merike Vaarmets, kelle tekstiilajakased olid mulle juba silma jäänud. Ja nii ma siis üsna otse palusin enda olemasolevale pintsakule kaunistusi, mis ilma sõnadeta täiendaksid kandja persooni. Tellitud sai rääbised. Mingi aja möödudes tellisin juurde mõrra ja täna täiendab must kleit tervikut.“

Autor:

Merike Vaarmets

Kunst ja käsitöö on vahelduva eduga olnud nii mu töö kui ka hobi. Olen hariduselt meeste ja laste ülerõivaste rätsep. Mõnda aega olen töötanud Rahvusooperi Estonia kübarategijana. Nüüdseks olen leidnud endale väljakutse maalida seisma jäänud

või kasutatud tekstiilesemetele. Kuna igal pildil peab alati olema lugu, siis olen hakanud neid lugusid otsima meie kaugemast minevikust – rahvapärimusest. Minu loomingut iseloomustab jätkusuutlik mõtteviis ja muinasusu taaselustamine.

Pihlapuu

Ma kolisin 20 aastat tagasi maale oma esivanemate põlistallu. Seal elades mõistsin, kui palju me sõltume meist ümbritsevast loodusest. Hakkasin uurima pärimusi vaimolenditest, seejärel uskumusi loomadest ja lindudest ning jõudsin siis taimedeni. See on väga põnev maailm, kasutan neid teadmisi võimaluse korral oma giiditöös.

Olin kord Kreekas ühes järjekordses turistidele mõeldud suveniiri- ja pudipadipoes, mis oli äärest ääreni täis Kreeka ajaloost võetud sümboleid ja ornamente kandvaid esemeid, kui mõtlesin, et ka eesti pärimuses on võrratuid lugusid, mida saab nii turistidele kui ka Eesti inimestele pakkuda kui tükikest Eestimaast, tuues esile meie sügava sideme looduse ja vanade uskumustega.

Minu teekonda on kujundanud I. Paulsoni „Vana eesti rahvususk“, A. Moori „Hingepuu“, H. Relve „Puude juurde“, A. Viirese „Puud ja inimesed“, J. M. Eiseni teosed vanadest uskumustest ja vaimolenditest ning kindlasti ka Valdur Mikita teosed, milles ta lahkab eestlase kui metsarahva arhetüüpi. Ja paljud teised, näiteks Mall Hiimäe ja Mare Kõivupuu kirjutised.

Pihlapuu

Konkursitöök valisin pihlapuu, mis on pärimuses tuntud kui nõiapuu. Selle põhjuseks peetakse pihlakamarjal olevat viiskanda ehk pentagrammi. Pihlakaga seostatakse väga palju erinevaid tõrje- ja kaitsemaagilisi toiminguid, kuid selle jaki puhul inspireeris mind järgnev lugu.

Jumal Uku naine oli Rauni (vanad soome nõialaulud räägivad Põhjala emandast Raunast või Raanast). Selle nimega arvatakse aga ühenduses seisvat üht pihlaka rahvapärastest nimetustest. Pihlaka ja taeva vaheline suhe tuleb esile ka uskumuses, et pihlakas kaitseb välgu eest. Samuti öeldakse vikerkaare kohta – üle ilma pihlakas.

Oma töös lähtusin pihlaka naiselikust aspektist – pihlakas kui kõige hoidja, ühendaja, lootuse kandja. Lisan siia veel rahvatarkuse, et pihlakarohketel aastatel saavad vanatüdrukud mehele.

Autor:

Merike Vaarmets

Riiulisse ruumi

Minu töö on sündinud soovist saada ruumi juurde riiulusse, kus ma hoian õmblusjääke. Kuna ma ei raatsi midagi lihtsalt niisama prügikasti visata, õmblen riidetükid tavaliselt mingiks asjaks, mis kestab veel kaua. Olen lapsepõlvest peale kasvanud kellegi teise riiettest ümber õmmeldud asjades, seega on ümbertegemine oluline osa minu elust. Poest pole ma kunagi midagi ostnudki. Nii ongi mul alati riietumisel abiks riidejäägid ja mõned eri suuruses riidetükid, millest saab kokku õmmelda midagi minupärast.

„Riiulisse ruumi“ on õmmeldud väikestest 5 × 5 cm suurustest eri värvi ruutudest. Vatiinil jakk on voodriga ja eest lukuga.

Riiulisse ruumi

Autor:

Aira Vaitmaa

Olen lõpetanud 1975. aastal V. Klementi nimelise kutsekooli naiste ja laste rätsepana. Edaspidi olen täiendanud ennast juurdelõikuse, kleidiõmbluse ja ka meesterõivaste alal. Olen õppinud siidimaali, siiditrükki ja *shibori*'t. Peale selle valmistan FIMO-savist või pärlitest ehteid. Vajadusel tikin, koon ja heegeldan.

Vaid ka

„Vaid ka“ on pühendatud Maridele.

Mind inspireeris esiteks suur kotitais punaseid lõngakerasid, mille üks hää inimene mu ukse taha oli jätnud. Teiseks need triibud. Mis triibud? Ikka eesti rahvariideseeliku omad. Ainult et otsustasin need värvi järgi laiali pillutada. Et kõik saaks jaguneda mitmele poole (küllap mõni triip ikka kuhugi kihelkonda kuulub). Ja need triibud hakkasid mulle ühtäkki meenutama erinevaid silmapiire. Ja ma kudusin neid ja kirjutasin üles –

*Vaid ka
marjapalukesed,
pajuvõsad,
seenemetsad,
laukasood,
jõhvikarabad,
taevarannad,
lupiinipõllud,
murakasood,
maasikapeenrad,
jõeääred,
kuusemetsad,
(jõulupuud),
mis seal salata,
ka põlislaaned,
ja, ja jalutuskäigud!*

Autor:

Liisa Maria Murdvee

Olen vabakutseline tekstiilikunstnik, raamatute kujundaja, illustraator ja palju muud. Tegelen kõigega, mis huvi pakub. Eriti meeldib varrastel kududa. Meeldib katsetada erinevate tehnikatega ja ebatraditsiooniliste lõigetega. Olen „Eesti-Keha-Kate“ konkursi võitja aastal 2005.

*Tsikiq lääväq pääliina kaema
(kiäki taha-i kodo jäiäq)*

Ajapuuduse tõttu on riided nii väikses nukuformaadis, kui oleks aega rohkem olnud, oleks teinud elusuuruses. Inspireeritud eesti rahvariieetest, sealhulgas käised ja ülevisked ja naturaalsed materjalid. Barbid on ristilapselt laenatud või taaskasutusest soetatud. (Ükski ei tahtnud koju jääda, nii tulid kõik kaasa.) Miniformaad on hea, sest laseb katsetused ära teha vähese materjalikuluga. Miniformaad lubab ka uurida ja suunata elusuuruses eseme tegelikku väljanägemist. Nüansid, mida näeme pisemal formaadil, näitavad ära efektid ja defektid ka suuremal. Mänguruum.

Autor:

Liisa Maria Murdvee

*Tsikiq lääväq pääliina kaema
(kiäki taha-i kodo jäiäq)*

Roosi

Oma riidekapi ees seistes sain aru, et mul, Lihula naisel, puudub punane tikitud kleit. Nii töö algaski – kangas, mustri paigutamine ja lõngade valik. Jõudsin selle kleidiga ka Tõstamaale, kus kurtsin, et roosaga on punase peale ikka nii raske tikkida. Anu Randmaa ütles: „Miks sa siis seda lille kollast ei tee?“ No tõesti! Miks ma ise selle peale ei tulnud? Mingil hetkel algne hoog rauges ja kleit seisis päris pikalt poolikuna, kuni lõpuks märkasid kuulutust. Oli põhjust kleit valmis teha. Kleidi õmbles rätsep Kaie Sillukse.

Autorid:

Eda Aavik ja Kaie Sillukse

Eda Aavik: Huvi Lihula lilltikandi vastu algas 2007. aastal, kui läksin seda tikandit õppima. Olen Lihula Lilltikandi Seltsi liige. Õpetan Lääneranna Gümnaasiumis valikainena rahvuslikku käsitööd.

Kaie Sillukse: Olen ligi 40 aastat rätsepatööd teinud, lisaks olen õppinud juurdelõikust. Algusaastatel olin Haapsalus ja kogu hilisema aja olen olnud Lihulas.

Natuke mulk

Arhailine tikand on mu vaieldamatu lemmik. Ja ikka need Mulgi rahvariided. Must taust meeldib, sest sellel saab värvidega mängida. Muidugi ka asümmeetria.

Natuke mulk

Autor:

Mall Vesilo

Kasutan oma lapitöodes palju arhailist tikandit. Olen valmistanud rahvariiete ainetel ülerõivaid nii kollektiividele kui ka tellimustöödena. Olen suur taaskasutuse propageerija. Oma kursustel rõhutan alati taaskasutuse eeliseid.

Kodumaa kaugel kaja

Kodumaa on kaugel. Kodumaa kaugel kaja. Süda on lähedal. Kodumaatunne on sügaval südames. Väljaspool Eestit elades tunnen elevust, kui näen triibuseelikut, kui tunnen ära mõne vankumatult eestimaise detaili või eseme, kuskilt piiluva sinimustvalge. See on kui salajane kood, mida ainult samal lainepikkusel inimesed mõistavad.

Teie ees on vammus, mantel, kuub. Heal lapsel mitu nime. Ta on väljamaine libavammus. Nagu oma ja samas vööras. Nagu seelik, aga tegelikult rohkemat. Villane ja salapärase koha triibustik. Itaallased on silmapettekaks osanud kokku panna piisavalt põhjamaised triibud, mis juhusliku laojäägina minuni jõudsid. Parajalt avar, et mõne kampsiku alla mahutada, ja samas isegi soe.

Lähemalt vaadates peidab ta endas pisteid. Niisama silmailuks ja tarbeks ka, et kange kanga õmblusi taltsutada. Ja kohe mitut erinevat sorti, et kodusem oleks. Aga neil on käe jälg küljes, sest meie elugi pole sirge, mis siis veel kõigist pistetest rääkida.

Minu Saaremaa vanaema kudus kangaid, aga tikkimine ja õmblustööd polnud tema tugevaim külg. Käsitsi õmblusvarusid kinnitades mõtlesin tema rõivaparandusstiilile – killuke siia, killuke tänna ja õmbluspisteid samamoodi. Rõõmuga ja palju ja mitut moodi. Nööpki tuli sujuvalt teise vanaema iidsest nööbikarbist.

Ja kui mantel ükskord võõral maal ringi liikuma hakkab, siis loodan, et ta toimib selle salajase miskina, mis annab märku tema kodumaast, kutsub talle selges eesti keeles tere ütlema või vähemalt tekitama vastutulijate silmis äratundmisrõõmu.

Autor:

Ivika Nõgu

Olen sündinud Tallinnas ja lõpetanud kergetööstustehnikumis ülerõivaste konstruktor-modelleerija eriala. Keskkooliaegsest kutseõppest on taskus UKU käsikuduja kutsetunnistus, hiljem sai disainitud ja valmistatud kudumeid, mis inspireeritud eelkõige rahvapärandist. Proovinud olen mitmeid tarbekunstialasid nahkehistööst keraamikani, kuid kõige südamelähedasemaks on jäänud kõik tekstiilide ja kiududega seotu. Elu on viinud kodust kaugemale, aga valmiv käsitöö on ikka koduse moega.

Mummumantel

Mummumantel

Meie esivanematel oli kombeks riided lõpuni ära kanda. Ei visatud ära. Juba kantud, vanematest ja servast kulunud rõivastest õmmeldi kehakatteid lastele. Kangas oli kalliskandis ja polnud raisata.

Oma lapsepõlvest mäletan, et kui lapsele oli uut mantlit vaja, ei mindud poodi kangast ostma. Nõukogude ajal polnud ilmselt sobilikku kangast kerge saada. Ema või isa vana mantel harutati lahti, kangatükid viidi keemilisse puhastusse ja uueväärne mantliriie oligi olemas. Kõige toredam selles protsessis oli see, et ma võisin ise joonistada tegumoe, millist mantlit ma soovin. Ema sõbranna oli rätsep. Tema juhendamisel ja abil sättisime detaile paika, et tuleks ikka üks uhke kehakate.

Nüüd, kus ise sama ametit pean, on mulle oluline säästlik kangakasutus. Vanale heale materjalile saab uue elu anda. Siis hakkab fantaasia lendama ja tunne on kuidagi hea, et prügikasti lähevad vaid niidiotsad ja tolm.

Mummumantli lugu on järgmine. Hea tuttav tõi mulle oma kümme aastat ja arust nõukogudeaegset kardinat. Punasest villasest kangast ise õmbles. Aga riie oli korralik. Laotasin riide põrandale, hakkasin vaatama, et mis sellest pöörasest punasest teha. Ja siis tuli mummude mõte. Rõõmsad värvid sügisest kevadesse. Maarja-Magdaleena Gildis läksin oma ideega Raina Subi juurde. Palusin tal mantli detailidele mummud viltida. Nii see mantel sündis. Voodriks kerge ja soojahoidev tuuletõkkekangas ja viskoos, mis on õblemise jääkidest ära kasutatud. Siit sünnib terve kollektsioon.

Autor:

Ursula Mängel

Olen Maarja-Magdaleena Gildi Õmbluskoja perenaine. Õmblustööd olen teinud suurema osa elust, kogemust on nii õmblustööstuse kui ka individuaalõmbluse poole pealt. Juhendan ka õblemise õpitubasid mõttega, et isetegemise oskus ja traditsioon kehtaks. Olen valmistanud lauljatele ja tantsijatele esinemiskostüüme, teinud rätsepatööd ja erinevaid koostööprojekte. Olen osalenud Maarja-Magdaleena Gildi meistrite näitustel. Praegu õpin Olustveres TEK24 kursusel tekstiilkäsitööd.

Eesti Käsitöö Maja
rahvakunstigalerii
Pikk 22, Tallinn

Avatud
E-L 10-18
P 10-17

NÄITUS

eesti-keha-kate

KONKURSI PARIMAD

14. oktoober – 3. november 2025

Korraldaja MTÜ Käsitöömaailm,
Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit

Toetajad:

Tallinn

www.folkart.ee